

O nekotjih nadpisih u Ogulinu.

U članku: »putopisne arkeologičke bilješke od Ogulina do Prozora«¹ navodi veleuč. prof. Simo Ljubić dva nadpisa iz rimske dobe, od kojih je jednoga Mommsen² po prepisih Sabljara i Kukuljevića obielodanio i kojega Fras u svojem djelu: »Vollständige Topographie der Karlstädter Militärgrenze«³ spominje, navodeć da se je nalazio u kući Gračanina u Šušnjevu.

Oba ta nadpisa spominje i Pavao Kušan u svojoj poviesti ogulinske pukovnije,⁴ te navodi još i treći basrelief, o kojem veli, da predstavlja genija, upravo stojećega, koj desnu nogu preko lieve prebaca i palcem o zemlju se upiruć u lievoj ruci prema licu drži djete, koje stoji sa jednom nogom na viencu, nalazećem se na golom uzdignutom maću.

Jedan tih nadpisa nalazi se sada u narodnom muzeju,⁵ dočim Kušan o drugom, u Viestniku navedenom, različito veli, da glasi:

CORNELI
AESALONI
NAE.AVG
CONIVGI
D. N.
GALIENI
D. D.

¹ Viestnik g. 1882 br. 1 str. 15. — ² l. c. n. 3022.

³ Fras sastavljajuć navedenu poviest, upotriebio je manuskript pisan g. 1783, koj se u mene nalazi. O jednom odkriću, navedenom po njegovom dielu u Viestniku od g. 1882 br. 1 str. 14 veli se u rukopisu različito: „Dergleichen Urnae sepulchrales sollen nach Angab alter Leuthen ehedem bisweillen gefunden worden sein (na Carevompolju), in späteren Zeiten hingegen ist hievon nichts anderes mehr entdeckt worden, als anno 1776 in Monat April wurde hinter Ostaria in Carevopolje unter dem Berg Vinicza nahe am Wasser Munčava nächst der neuen Josephiner Strassen von dem Toma Bokulich währenden Anderen ein flacher Stein in der Erde bemerkt, den er mit Zuhilfenahme anderer Gränizer herausgehoben hat. Unter solchen war ringsum eine Mauer von Ziegl und am Boden 3 dinne Ziegel 7 Zoll breit und 2 Schuh lang. Hierinnen fanden sie einen Kopf und etliche verwesene Beine, dann eine goldene Halsketten mit weisen Perln, welche letztern aber schon meistens verwesen waren, dann ein goldenes Ohringel mit einen grienen Steindl, welches Geschmeid diese Kameradschaft zu 16 fr. 34 kr. verkauft. Die goldenen Perln sind noch heutiges Tags in Händen des Hauptmaner Ettl.“

⁴ Kurzgefasste Geschichte des Oguliner dritten Nat. G. Inf. Regts, Wien 1852, Leopold Sommer.

⁵ Viestnik g. 1880 br. 3 str. 73 i g. 1882 br. 1 str. 14.

O tom nadpisu neima danas traga, te ga je prof. Ljubić — kao što sam navadja — badava u Šušnjevu u kući Gračanina tražio. Kušan u spomenutoj svojoj poviesti navodi o tom nadpisu kao i o gore spomenutom basreliefu, koj se potonji od onoga u muzeju nalazećega razlikuje, da su oba nadjena na Carevompolju, gdje je po mnienju prof. Ljubića rimski Arupium ležao, te da su poslie u stupovih pukovnijskoga vrta, koji su se pred pukovnijskom zgradom (sada kot. uredom) nalazili, uzidani bili.

Kadno su ti stupovi pred kojih dvadeset godina uklonjeni bili, nestade navedenih nadpisa. Nitko koga upitah nije mi znao što izvjestna o njih kazati; nu biti će još i danas, ako i van domovine živih, koji će ih se sjećati, te kojim bi zahvalni bili, da nam izvole kazati, kamo su dospieli.

Lj. Ivkanec.

Japudija i predhistoričko otkriće u Prozoru kod Otočca.

(Sa tri table.)

(Nastavak. V. Viestnik 1885 br. 1.)

Spomenuli smo gori, gdje je ovo šest japudskih mjesta po sudu dosadašnjih spisatelja ležalo; no pošto se ovi u tom veoma razilaze, bila bi naša dužnost ta razna mnienja na pravu stazu svratiti. Ali je ovo za sada mal ne nemoguća stvar, jer niti nam još pri ruci spomenika, da nas upute, a niti je zemljište, gdje su se nalazila i ma kako iztraženo bilo.

Glede grada *Μονήτιον* već smo kazali, da se je po Appianusu prvi predao Augustu na njegovu dolazku u Japudiju, te da se imao nalaziti na južnoj strani gore *Albius* (velike i male Kapele). Strabo ga stavlja medju *Ουένδων* i *Ἀρουπίων*, dakle i on na južnom obronku gore *Albius*; a pošto po nas, kako ćemo dalje vidjeti, *Avendone* imao bi ležati oko Križpolja, a *Arupio* blizu Munjave, *Μονήτιον* imao bi se tražiti u bregovih lievo ili desno ceste, koja je po putopisih spajala *Avendone* i *Arupio*.

I sjelo grada *Τέρπονος* nedaje se točno ustanoviti. Po Appianusu ležao je svakako na sjeverno-iztočnoj strani *Albiusa*. Ako je on pako Ptolemaeusov *Τεδίτστον*, po širini i duljini dopitanih od istoga ovomu gradu imao bi se tražiti oko starog trga (*Altenmarkt*).